CHRUDIMSKO -HLINECKO

geoturistická místa

BĚSTVINA – ZBOHOV ● (E2)
Ve svahu nad obcí, cca 1000 metrů po modré značce, jsou pozůstatky po nedávné těžbě fluoritu a barytu, která skončila v devadesátých letech minulého století. Stále se zde nachází vstup do podzemního systému, viditelné propady nad vytěženými prostory a u Javorky lomy po těžbě vápence. Podrobnější informace naleznete na dvou informačních tabulích, které se nacházejí při silnici č. 340 ze Seče do Běstviny, v místech jejího křížení s místní lesní komunikací, asi 300 m severně od osady Zbohov.

BÍTOVANY ● (B7)
U fotbalového hřiště se nachází přírodní památka V Syslích, kde jsou zachovány slepence a pískovce křídového stáří s viditelnými uhelnými proplástky. V podloží těchto pískovců se nacházejí zvětralé kaolinizované hrubozrnné žuly. Na jižním okraji obce Bítovany, při místní komunikaci před odbočkou k Hornímu Mlýnu (naproti fotbalovému hřišti) byla umístěna informační tabule. Geotop se nachází 200 m severovýchodně od tabule. Část skalního výchozu byla očištěna od náletových dřevin a křovin.

BOREK ● (mimo mapu)
Horninové podloží tvoří serpentinitové (hadcové) těleso, které bylo v minulosti předmětem těžby. Hadec a eklogit, jehož výchozy lze na lokalitě také pozorovat, jsou horniny pocházející z hloubek až několik desítek kilometrů a vyznačují se vysokým obsahem hořčíku. Na podloží je proto vázána i specifická flóra typická svým zakrslým vzrůstem. Dnes již zatopený lom slouží k rekreaci a potápění. Informační tabule je umístěna na severním okraji areálu bývalého lomu, který se nachází v západním okolí obce Borek.

CTĚTÍN ● (D6)
Lom ve Ctětínku je jedním z těch, kde lze velmi názorně pozorovat kulovité zvětrávání žul typické pro celou oblast Železných hor. Dále je zde možné spatřit proces výroby žulové kostky od samotného vytěžení až po odvoz na konkrétní stavbu. Před vstupem do lomu je umístěna naučná tabule. Lom je přístupný pouze s průvodcem.

JENIŠOVICE ● (mimo mapu)
Oblast původních rybníků byla v minulosti využita jako místo pro zbudování jímacích vrtů. Jeden vrt slouží k zásobování skupinových vodovodů okolních obcí, druhý vrt je nevyužívaný díky extrémním koncentracím železa v této vodě. Další informace se dozvíte z naučných tabulí stojících u silnice mezi obcemi Štěnec a Jenišovice. Objekty vrtů jsou přístupné a nacházejí se cca 200 m severozápadně po panelové cestě.

KAPALICE ● (výřez Proseč–Nové Hrady, A1)
Pramen Kapalice je od nepaměti využíván jako zdroj kvalitní pitné vody. Vydatnost pramene je poměrně velká, což značí velkou zdrojovou oblast. Jedná se o romantické a poutní místo. Studánka se nachází cca 350 metrů západně od chaty Polánka, na silnici mezi Novými Hrady a Zderazí. Ke studánce vede červená turistická značka.

KAPLE SV. ANNY ● (C9)
V přírodní rezervaci Anenské údolí stejnojmenného potoka vyvěrá u kapličky z opuk pramen. Nedaleko odtud jsou hluboké vrty, ze kterých je čerpána voda pro Skuteč. U kaple je také umístěna naučná tabule. Ke kapli vede modře značená turistická cesta z Luže nebo z Vrbatova Kostelce.

KOVÁŘOV ● (D3)
Před Muzeem venkova v Kovářově se nachází venkovní expozice hornin.

KRASKOV ● (C2)
U Pekelských rybníků se nacházejí načervenalé horniny, které spadají svým stářím do doby, kdy se vytvářelo černé uhlí na Ostravsku. Tyto horniny permokarbonského stáří jsou ojedinělým dokladem existence tzv. Jihlavské brázdy. Jsou zde popsány i nálezy zkamenělých dřev. O těchto jevech hovoří informační tabule, umístěná v centru obce Kraskov, při silnici č. 337 z Třemošnice do Seče. Geotop se nachází asi 500 m západně od informační tabule, v severním okolí rybníků Horní a Dolní Peklo.

KRKANKA ● (C5)
Hluboce zaříznuté údolí řeky Chrudimky pod Nasavrky odkrylo řadu geologických a převážně geomorfologických jevů, na které je vázána i specifická flóra a fauna. Tyto fenomény popisuje naučná tabule v chatové osadě v údolí Chrudimky. Částí přírodní rezervace Krkanka, po modré a zelené turistické značce, vede i Keltská naučná stezka.

KŘIŽANOVICE ● (C5)
U obce Křižanovice jsou dodnes patrné pozůstatky po průzkumné těžbě rud. Pod obcí se nachází přehradní nádrž, která slouží jako zdroj pitné vody. U hráze přehrady je také umístěna naučná tabule geologické cyklostezky MAGMA.

LUŽE – KOŠUMBERK ● (C10)
Na území Luže (Košumberk a Chlumek) jsou popsány jediné dva projevy terciérního vulkanismu na území Geoparku Železné hory. Jedná se o dva vypreparované sopouchy čedičové horniny místy s typickou sloupcovitou odlučností a s uzavřeninami, které mají původ v zemském plášti. Informační tabule je umístěná u hřbitova na východním okraji Luže, v místech s výhledem na Košumberk.

MALEČ A OKOLÍ ● (mimo mapu)
Na zahradě Základní a mateřské školy Maleč byla vybudována venkovní geologická expozice zaměřená na horniny vyskytující se v okolí a na území Národního geoparku Železné hory. Expozice je volně přístupná a je u ní informační panel.

MALHOŠŤ ● (D10)
Původně činný písník těžil pískovce až slepence křídového stáří. Nyní zalesněné území odkrývá výchozy těchto hornin. Odolnější horniny vytvářejí výrazné lavicovité struktury. Na lokalitě je umístěna i naučná tabule.

MRÁKOTÍN ● (E8)
Západně od Mrákotína se nachází několik zatopených granodioritových (žulových) lomů, které z části slouží i jako potápěčské základny. V lesích kolem lomů lze najít i pozůstatky po lanovkách, které transportovaly vytěžený materiál. Západně a jihozápadně od obce se nachází horniny tzv. mrákotínského souvrství hlinecké zóny. V těchto tmavých horninách je možné hojně nalézt zajímavou zkamenělou graptolitovou faunu prvohorního (silurského) stáří. Na návsi v centru obce Mrákotín jsou umístěny dvě informační tabule. Pokud se vydáte jihozápadním směrem, po cestě mířící k lesu, kde se tyčí telekomunikační vysílač, najdete v jeho okolí místa s výskytem břidlic s graptolity.

NASAVRKY ● (D6)
U rybníka v severní části obce je umístěna venkovní geologická expozice spolu s altánem a informačními panely, která pojednává o hlubinných vyvřelinách na území Národního geoparku Železné hory. U silnice směrem na Hradiště se nachází rozlehlý lom založený právě v plutonitech Nasavrckého masivu. Je zde možné pozorovat řadu jevů spojených s těmito horninami. Před lomem je umístěna naučná tabule cyklostezky MAGMA.

NOVÉ HRADY ● (výřez Proseč–Nové hrady A2)
Dominantou obce je rokokový zámek s přilehlými zahradami a muzeem cyklistiky. Mezi zámkem a oborou se nachází významné jímací území s vyhlášeným pramenním vývěrem Nadymač. Podzemní voda také napájí všechna jezírka pod zámkem. Další informace lze najít na naučném panelu u zámku.

PRACHOVICE ● (B2)
V lomu je těžen vápenec silurského a devonského stáří. Jsou zde popsány četné nálezy unikátních minerálů i zkamenělin. Řadu z nich je možné spatřit v expozici Berlovy vápenky v Třemošnici. Více informací poskytují dvě informační tabule, umístěné na jihozápadním okraji prachovického lomu u betonárky. Lom je činný a veřejnosti nepřístupný. Kolem lomu vede naučná stezka, která začíná v blízkosti zmíněných naučných tabulí a souběžně s červenou turistickou značkou vede do Vápenného Podola ke staré vápenné peci.

PROSETÍN ● (D8)
Prosetín je typická obec s bohatou kamenickou historií. Pozůstatky po těžbě a zpracování granodioritů a žul lze nalézt na každém kroku. V okolí, ale i v obci, je řada opuštěných i činných lomů. Část obce je vystavěna ze žuly z okolí, dostává tím neopakovatelný ráz. Více se dozvíte z informační tabule, umístěné v centru obce Prosetín, při silnici Prosetín – Skuteč, v blízkosti kapličky.

PŘEDBOŘ U MALČE (BLATNICE) ● (mimo mapu)
Malá vesnička je doslova obložena systémem jímacích zdrojů na velmi kvalitní pitnou vodu vystavěných v první polovině 20. století. Řada těchto objektů by si zasloužila status technické památky. Geopark Železné hory tu zhotovil dvě informační tabule, které jsou umístěné při silnici z Předboře do Jeníkovce, v blízkosti oploceného areálu prameniště Ostrovec. Blatnická studna se nachází asi 400 m jižně od tabulí. Areály jsou přístupné pouze v přítomnosti zástupce provozovatele.

PŘEDHRADÍ – RYCHMBURK ● (D10)
Na ostrohu nad řekou Krounkou se nachází hrad Rychmburk, který slouží v současnosti jako domov důchodců. Pod tímto hradem podél toku se nachází několik lomů, kde je těžena tzv. rychmburská droba. U hradu je umístěna i naučná tabule.

PŘIBYLOV ● (C9)
Lom v Přibylově těží restaurátorské opuky, které byly mimo jiné použity i při rekonstrukci rotundy na Řípu. Opuky poskytly řadu unikátních nálezů zkamenělin, řadu z nich je možné spatřit ve skutečském muzeu. V centru obce Přibylov, při silnici č. 358 Chrast – Skuteč, v blízkosti autobusové zastávky stojí informační tabule. Lom se nachází asi 150 m jižně od informační tabule, je činný a přístupný pouze po dohodě s provozovatelem.

SRNÍ ● (F7)
Nedaleko obce Srní se nachází zatopený granodioritový lom a činný Matulův lom, kde je možné spatřit techniku tzv. jámové těžby a různé způsoby opracování kamene. Lom je činný a je přístupný pouze po dohodě s provozovatelem. K lokalitě byla zhotovena informační tabule, umístěná v obci u hasičské zbrojnice. Je zde také zastávka geologické cyklostezky MAGMA, která se nachází při silnici ze Srní do Hlinska, v místech odbočky na místní komunikaci vedoucí k lomu Matula Hlinsko.

STRÁDOVSKÉ PEKLO ● (C6)
Hluboce zaříznuté údolí řeky Chrudimky pod Nasavrky odkrylo řadu významných geomorfologických útvarů včetně malých vodopádů. Na specifickou geomorfologii je vázána i ojedinělá fauna a flóra. Proto je lokalita chráněna statutem přírodní rezervace. Za návštěvu stojí i zřícenina hradu Strádov stojící na skalnatém ostrohu nad Chrudimkou. Hrad byl postaven z místní červeně zbarvené žuly tzv. žumbereckého typu. Přírodní rezervací vede zeleně značená turistická cesta.

ŠKROVÁD ● (B6)
Po obou březích řeky Chrudimky se nacházejí pozůstatky po těžbě tzv. škrovádského pískovce, který tvoří významnou součást architektury Chrudimi. Dnes jsou staré lomové stěny využívány jako horolezecké terény. O geologické historii místa informuje naučná tabule nacházející se pod lípou u restaurace ve Škrovádě. Je zde také stanoviště geologické cyklostezky MAGMA umístěné také u restaurace v blízkosti mostu přes Chrudimku.

ŠTĚPÁNOV U SKUTČE ● (C9)
Mezi obcemi Štěpánov a Zbožnov se u silnice nachází místo staré skládky inertního odpadu. Zde byl vystavěn informační altán s venkovní geologickou expozicí. Tematicky se jedná o horniny křídového stáří na území Geoparku Železné hory. Na stanovišti se mimo jiné dozvíte, kde se v okolí nachází další geologické atraktivity. Lokalita je volně přístupná.

ŠVIHŮVEK ● (D7)
Původně činný jámový lom na granodiorit byl v nedávné minulosti rekultivován a vzniklo zde romantické přírodní koupaliště s velmi čistou vodou. V okolí jsou četné pozůstatky po lomařských technologiích a provozech. Lom se nachází při místní komunikaci mezi obcemi Švihůvek a Strkov.

TOULOVCOVY MAŠTALE ● (výřez Proseč–Nové hrady, B2)
Přírodní rezervace Toulovcovy Maštale. Tato oblast se rozkládá na rozsáhlém území mezi Prosečí, Zderazí, Novými Hrady a Budislaví. Jedná se o pískovcovou skalní oblast s náznaky skalních měst a s řadou dalších geomorfologických jevů. Lokalita je protkána mnoha turistickými trasami s řadou informačních tabulí.

TURKOVICE ● (A1)
Před místní prodejnou se nachází socha ve tvaru sopky s názvem „Oheň ze země a nebes". Kovová plastika znázorňuje jeden z důležitých geologických procesů na Zemi. Jedná se o vulkanickou činnost, jejíž stopy máme i v Železných horách. V území mezi Chvaleticemi, Turkovicemi a Heřmanovým Městcem je řada vystydlých žhavých stop, kde sopky bouřily a vyvrhovaly žhavé magma do moří a do vzduchu před více než 500 miliony lety. Vytékající láva pod mořem „nastlala" polštáře v okolí Sovolusk a láva, která ze sopek putovala vzduchem zchlazená, dopadala zpět na zem. Stopy těchto láv vidíme v okolí Turkovic, Sovolusk a Litošic. Název plastiky „Oheň ze země a nebes" proto vystihuje výše uvedený text. O vulkanismu v Železných horách podávají úplnou informaci tabule na návsi v Sovoluskách.

VÁPENNÝ PODOL ● (C3)
Původní kamenickou historii této obce dnes připomíná skála u kostela, která zůstala jako svědek intenzivní těžby vápence v minulosti. Nedaleko skály se nachází stará vápenka z první poloviny 20. století. V blízkosti skalky byl vystavěn informační altán s naučnými panely a s venkovní horninovou expozicí. Celý komplex je zaměřen na období prvohor v Národním geoparku Železné hory. Objekt je volně přístupný.

DEBLOV ● (C4)
Nedaleko obce Deblov, na kótě Na Chocholce se nacházejí rozlehlé křemencové skalky ordovického stáří, které reprezentují zachovalé dno moře. Na odkrytých plochách ukloněných vrstev je možné pozorovat projevy intenzivní biologické činnosti. Informační tabule je umístěna u místní komunikace na jižním okraji Deblova. Samotný geotop se nachází ještě asi 450 m jižním směrem, přístupný po asfaltové cestě k lesu a dále lesním porostem směrem k vrcholu Chocholka. Vrstevní plocha, zachovaná v rámci skalního výchozu byla očištěna od náletového porostu a vegetace a omyta tlakovou vodou (GPS: 49°53′25.94″ N, 15°44′24.67″ E).

HEŘMANŮV MĚSTEC ● (A3)
Na zahradě Multifunkčního centra, které se nachází na náměstí v Heřmanově Městci, je umístěna venkovní expozice tvořená deseti horninovými bloky z území Národního geoparku Železné hory. Součástí jsou popisné tabulky s informacemi o vzniku, minerálním složení a výskytu v nejbližším okolí. Dále jsou součástí expozice dvě tabule s informacemi o geologii okolí Heřmanova Městce a s obecnými informacemi o Národním geoparku Železné hory.

HORNÍ BRADLO ● (E4)
Nachází se zde stanoviště geologické cyklostezky MAGMA s naučnou tabulí. Ta stojí naproti místní prodejně, v blízkosti mostu přes Chrudimku.

HORNÍ RAŠKOVICE ● (A2)
Horní Raškovice jsou historickou kamenickou osadou, kde byly těženy horniny pro výstavbu budov, ale i pro výrobu mlýnských kamenů. Dnes je zde rekreační areál Barborka s rozhlednou, dětským hřištěm a pískovcovými sochami. Kolem zaniklých lomů vede dva kilometry dlouhá naučná stezka Raškovickými lomy. Při cestě do lesa se nachází naučná tabule geoparku Železné hory.

CHRAST ● (B8)
V Chrasti se nachází Městské muzeum, které je zaměřeno především na vlastivědnou historii regionu. Jsou zde k vidění i geologické a paleontologické expozice.

CHRTNÍKY ● (mimo mapu)
Lom v Chrtníkách je zaměřen primárně na těžbu prvohorní intruzívní horniny – diabasu. Ve východní části lomu se nalézají unikátní jevy příbojové zóny křídového stáří s výraznou akumulací živočišných hub. Blok slepenců z lomu je umístěn na návsi v Chrtníkách. U něj je i naučná tabule popisující výše zmíněné fenomény. Přístup do lomu je zakázán.

CHRUDIM ● (A6)
V Chrudimi na náměstí U Vodárny sídlí zřizovatel Národního geoparku Železné hory Vodní zdroje Chrudim. Ve vnitřních prostorách firmy se nacházejí rozsáhlé sbírky minerálů, hornin a zkamenělin nejen z Železných hor. Na zahradě je umístěna trvalá expozice naleštěných horninových desek z celého světa. Obě výstavy jsou přístupné ve všední dny od 8 do 15 hodin. Na náměstí U Vodárny se můžete také v podobě geologické stezky seznámit s horninami Chrudimska.

LEŽÁKY ● (D7)
Původně kamenická vesnička nechvalně proslula za druhé světové války, kdy byla vypálena nacisty. V nedalekém lomu Hluboká byla ukryta radiostanice. Areál lomu je dnes nepřístupný. Ležáky jsou pietním místem. V oblasti je kromě památníku k vidění několik zatopených žulových lomů a sloupy od lomové lanovky.

LIBKOV LOM ● (D5)
Libkovský lom je významný díky tomu, že z něj byl získáván kámen na stavbu Sečské přehrady. Ten byl transportován lanovkou, jejíž pozůstatky jsou v lomu stále patrné.

LICOMĚŘICE ● (B1)
Ve svahu nad Licoměřicemi se nachází pozůstatky po těžbě uranu v podobě odvalů a oplocených důlních objektů. Na jižním okraji obce Licoměřice v blízkosti autobusové točny byly zhotoveny dvě informační tabule s podrobnějšími informacemi. Asi 300 m východně od tohoto místa, směrem do lesnatého svahu je možné vidět šachtu bývalého dolu Licoměřice, asi 300 m jihozápadně, v blízkosti potoka se nalézá úpravna důlních vod.

LICHNICE ● (C2)
Národní přírodní rezervace Lichnice – Kaňkovy hory nabízí řadu zajímavých geologických fenoménů. Ty jsou patrné hlavně v Hedvičině údolí, kde lze pozorovat intenzivní erozní činnost vody. Za návštěvu stojí i Lovětínská rokle s výchozy rul. Ze zříceniny hradu Lichnice je krásný rozhled na Čáslavsko a Kutnohorsko. Před vstupem na hrad bylo vystavěno samoobslužné informační stanoviště Geoparku Železné hory s informačními panely a expozicí horninových bloků, které láká na toulky po starohorách.

LITOŠICE ● (mimo mapu)
Na návsi se nachází balvan tzv. litošických slepenců, které lze nalézt i v blízkém okolí rybníka. Dále se zde nachází vulkanity různého typu a západně od obce také staré důlní dílo s haldami, kde lze sbírat světově unikátní minerály. K této lokalitě byly zhotoveny dvě informační tabule, které se nacházejí na návsi v centru Litošic, v blízkosti kamenného menhiru z litošického slepence. Na kameni byla vyleštěná plocha, která umožňuje pohled na jednotlivé stavební součásti nezvětralé horniny. Nejlépe zachované výchozy litošických slepenců se nacházejí asi 500 m severně v lesním porostu v blízkosti Křížového rybníka. Skalní výchozy vpravo od lesní cesty vedoucí od rybníka směrem k Seníku byly očištěny a opatřeny kovovou cedulkou s nápisem SLEPENEC (GPS: 49°50′8.25″ N, 15°39′8.01″ E). Pozůstatky těžby nerostných surovin se nacházejí asi 1 200 m západně od informačních tabulí, u silnice směrem k hájovně Vinice v lesním porostu.

LUKAVICE ● (C6)
Obec Lukavice je původně hornická obec, kde byl v minulosti těžen pyrit pro výrobu kyseliny sírové. Dnes jsou pozůstatky patrné hlavně v podobě rozsáhlé haldy uprostřed návsi, vstupu do Bartolomějské štoly na návsi a také v podobě budovy bývalého horního úřadu, dnes obecního úřadu, kde je umístěna malá expozice těžby. Informační tabule se nachází v centru obce Lukavice, před portálem Bartolomějské šachty. V blízkosti naleznete také zastávku naučné cyklostezky MAGMA.

OHEB A SEČSKÁ PŘEHRADA ● (D3)
Skalnatý ostroh se zříceninou hradu Oheb, který se vypíná nad Sečskou přehradou, je klasickou lokalitou s výskytem ohebského krystalinika. Kolmá stěna u silnice vedle přehradní hráze v zimě nabízí romantické pohledy na řadu ledopádů. Na tomto skalním výchozu byla vyleštěna drobná plocha, dokumentující nezvětralý stav horniny a vedle byla umístěna kovová cedulka s nápisem OHEBSKÁ RULA. Informační tabule se nachází po pravé straně na velkém parkovišti před hrází při silnici č. 343 ze Seče do Proseče.

PASÍČKA ● (výřez Proseč–Nové hrady, B1)
U Záchranné stanice a ekocentra Pasíčka bude od září (2015) otevřeno Návštěvnické centrum pro Národní geopark Železné hory. Volně přístupný objekt s herními a výukovými prvky zaměřený na geologii a paleontologii. Pasíčka kombinují provázanost živé a neživé přírody.

PÍŠŤOVY – CHRUDIM ● (A6)
Nachází se zde stanoviště s naučnou tabulí geologické cyklostezky MAGMA.

PIVNICKÁ ROKLE ● (výřez Proseč, A1)
Pivnická rokle se nachází severně od Zderazi v údolí Pivnického potoka. Jedná se o pískovcové kaňonovité údolíčko významné výskytem chráněných druhů rostlin i živočichů. Údolím vede žlutá turistická značka.

PODHOŘANY U RONOVA ● (A1)
Obec Podhořany se rozkládá na hraně železnohorského zlomu, podél něhož došlo k vyzdvižení tělesa Železných hor. Ve svahu před mostkem uprostřed obce se nachází opuštěný lom s výchozy granatických amfibolitů. Jedná se o jeden z nejstarších hornin na území geoparku. Informační tabule vázaná k lokalitě se nachází ve východní části obce Podhořany, při levé straně silnice č. 17 z Chrudimi do Čáslavi. Popisovaný lom je asi 100 m východně za posledním stavením, přístupný po místní komunikaci.

PODHŮRA ● (B5)
Lom pod rozhlednou Bára je v současnosti využíván jako deponie inertního materiálu. Přesto jsou zde stále zachovány valouny metrových rozměrů, které dokládají blízkost pobřeží před 90 milióny lety. Tento jev je popsán i naučnou tabulí u rozhledny. Jižně od rozhledny byl na křižovatce lesních cest vztyčen křemencový menhir, který je symbolickým strážcem brány do Železných hor. U něj je naučná tabule informující o geoparku.

PODLAŽICE ● (B8)
V okolí Podlažic se nachází řada velmi významných vodohospodářských objektů, které zásobují pitnou vodou aglomerace Chrudimi, Pardubic i Hradce Králové. S vodou je spojená i existence zdejšího kláštera známého nálezem tzv. Ďáblovy bible. Po pravé straně silnice mezi Chrastí a Podlažicemi byl postaven dřevěný informační altán s naučnými panely a dalšími atraktivitami v okolí. Kolem něj se nacházejí horninové bloky reprezentující geologii okolí.

RABŠTEJN ● (B5)
Zřícenina hradu Rabštejn je založena na křemencích ordovického stáří. Ve svahu pod zříceninou a jihozápadně od ní se nacházejí rozlehlá kamenná moře se zajímavou flórou i faunou. Informační tabule je umístěna asi 100 m severovýchodně od zříceniny hradu Rabštejn, při lesní cestě, která je zde součástí turisticky značené zelené trasy z Rabštejna na Čejkovice – rozcestí.

RABŠTEJNSKÁ LHOTA ● (B5)
Přírodní památka Na Skalách v Rabštejnské Lhotě je chráněna díky geologickému fenoménu tzv. transgresi křídových pískovců na ordovické křemence. Vedle toho jsou zde zachovány pozůstatky po těžbě pískovce a relikty příbojové zóny křídového stáří. Nachází se zde informační tabule, umístěná na jižním okraji lokality „Na Skalách". Samotný geotop se nachází asi 50 m severním směrem, v lesním porostu. Asi 700 m severovýchodním směrem jsou pod rozhlednou Bára vidět pozůstatky stěnového lomu Na Podhůře. V Rabštejnské Lhotě se také nachází informační tabule ke geologické cyklostezce MAGMA.

SKÁLA ● (C8)
Přírodní památka Podskála je zajímavé výletní místo, kde lze kromě kostela a romantického údolí nalézt řadu zkamenělin z počátků křídového moře. Za mostkem u bývalých lázní se nachází pramen a v jeho okolí sladkovodní vápenec. Informační tabule pojednávající nejen o této lokalitě se nachází na severním okraji Vrbatova Kostelce, u silnice z Vrbatova Kostelce na Skálu, cca 1 km jihozápadně od tohoto místa.

SKUTEČ ● (D9)
Městské muzeum ve Skutči. Venkovní i vnitřní expozice přibližuje historii i současnost tradičního řemesla úzce spjatého se Skutečskem. Vnitřní expozice prezentuje geologickou pestrost Skutečska a historii kamenoprůmyslu. Venkovní část kamenické expozice byla vytvořena se záměrem procházky fiktivním kamenolomem. Návštěvník má možnost nahlédnout pod pokličku jednotlivých pracovišť a osahat si jednotlivé nástroje a zařízení, která se v upravené podobě používají v kamenoprůmyslu dodnes.

SKUTÍČKO ● (D9)
V lesích nad obcí jsou zachovány stopy pokusné těžby křídového uhlí. Dnes již zaniklé šachty odhalily četné nálezy zkamenělé pryskyřice, tzv. jantaru. Drobné ukázky jantaru jsou k vidění ve skutečském muzeu. informační tabule je umístěná v centru obce Skutíčko. Výchozy svrchnokřídových sedimentů jsou odsud vzdálené asi 800 m směrem na sever a severozápad.

SOVOLUSKY ● (mimo mapu)
Skalka u Sovolusk. Výrazný remízek uprostřed pastvin skrývá unikátní ukázky polštářových láv, které dokládají podmořský vulkanismus v oblasti Železných hor v době před více jak 600 miliony let. Dnes je tato lokalita přírodní památkou. V centru obce Sovolusky jsou instalovány dvě informační tabule. Asi 600 m jihovýchodně od tabulí při silnici na Turkovice byl v místech dnešních polí provozován mělký lůmek s výchozy páskovaných břidlic. Dnes je tato lokalita zavezena. Skalka u Sovolusk se nachází asi 600 m severovýchodně od tabulí mezi poli a pastvinami, přístupná je po místní komunikaci ze Sovolusk do Urbanic. Na této lokalitě byly provedeny terénní práce, které sestávaly z očištění skalní stěny a vykácení náletových dřevin v blízkém okolí (GPS: 49°50′8.25″ N, 15°39′8.01″ E).

VESTEC ● (G5)
Na kótě Vestec jsou dodnes dobře patrné pozůstatky po těžbě uranu. Dosud se zachovaly kotvící betonové bloky pro těžní věž a betonová deska nad těžní jámou. Místo dalekého rozhledu. K vrcholu vede žlutá turistická značka z obce Horní Vestec.

VRBATŮV KOSTELEC ● (C8)
V okolí Vrbatova Kostelce vystupují pískovce a opuky. V pískovcích narazíme na bohaté akumulace zkamenělých schránek mlžů a plžů, větviček rostlin a chodbičky raků. O těchto jevech informují dvě naučné tabule, umístěné u skalního výchozu pískovců na severním okraji Vrbatova Kostelce, v těsné blízkosti silnice z Vrbatova Kostelce na Skálu. Skalní výchoz byl zbaven vegetace a náletových dřevin a byl očištěn. Tabule informují i o lokalitě Podskála, která se nachází asi 1 000 m severně až severovýchodně od těchto tabulí.

ZÁVRATEC U TŘEMOŠNICE ● (C1)
Muzeum vápenictví v Závratci u Třemošnice mapuje historii těžby a zpracování vápence, která se v blízkém okolí (Prachovice, Vápenný Podol) datuje již po několik století. Berlova vápenka vznikla po rekonstrukci staré vápenné pece v roce 2010, jejíž nitro je přístupné návštěvníkům. V blízkosti se nachází prachovický lom, největší činný povrchový lom v geoparku Železné hory. Kolem lomu vede i naučná stezka. V roce 2014 byla u muzea slavnostně odhalena socha krystalu kalcitu, která má připomínat zdejší těžbu a zpracování vápence, neboť kalcit je minerálem vápence.

ZDERAZ – SKALNÍ DOMKY ● (A1)
V okolí obce Zderaz se setkáváme s netradičním pojetím kamene, který zde byl využíván jako skalní obydlí. Koncem 18. století si chudí lidé pracující na výstavbě zámku Nové Hrady hloubili do zdejších pískovcových skal světničky, které poté plnily funkci jednoduchých obydlí. Z původních několika desítek skalních domečků se dodnes dochovalo osmnáct, které slouží většinou jako sklepy. Některé z nich jsou přístupné veřejnosti. Více informací v IC Maštale v Proseči.

ŽUMBERK ● (C7)
Před obcí Žumberk směrem na Lukavici jsou ve dvou lomech těženy žuly tzv. žumbereckého typu spolu s horninami tzv. lukavické série. Kolem obce jsou patrné pozůstatky staré těžby a uprostřed obce se nachází zřícenina hradu Žumberk. Nacházejí se zde dvě informační tabule, umístěné v blízkosti požární nádrže v centru obce Žumberk. Hlavní činné lomy se nacházejí asi 500 m severozápadně, při silnici směrem na Lukavici, v údolí potoka Ležák. Lomy jsou činné a přístupné pouze po dohodě s provozovatelem.

www.geoparkzh.cz

NAVŠTIVTE I ŘADU NAUČNÝCH STEZEK S GEOLOGICKOU TÉMATIKOU:

- Kolem prachovického lomu
- Heřmanův Městec – Město u dvou moří
- cyklostezka MAGMA
- cyklostezka MAGEO
- Raškovické lomy
- Žulová stezka Horkami u Skutče
- Žulovými lomy do Srní

CHRUDIMSKO-HLINECKO INFORMAČNÍ CENTRA

www.chrudimsko-hlinecko.cz

Turistické informační centrum Chrudim
Resselovo náměstí 1, 537 01 Chrudim
tel: 469 657 821, 773 993 333
info@chrudim-city.cz

Turistické informační centrum Hlinsko
Čelakovského 561, 539 01 Hlinsko
tel: 731 697 418
ic@hlinsko.cz

Infocentrum Slatiňany
T. G. Masaryka 36, 538 21 Slatiňany
tel: 469 660 239
infocentrum@slatinany.cz

Turistické informační centrum Heřmanův Městec
Náměstí Míru 288, 538 03
tel: 469 625 147
infocentrum@mesto-hm.cz

Turistické informační centrum Seč
Chrudimská 94, 538 07 Seč
tel: 469 676 900
info@mestosec.cz

Turistické informační centrum Nasavrky
Náměstí 1 – zámek, 538 25 Nasavrky
tel: 469 677 566
ic-nasavrky@ckmacek.cz

Turistické informační centrum Luže
Náměstí Plk. Josefa Koukala 1, 538 54 Luže
tel: 469 671 223
tic@luze.cz

Turistické informační centrum Skuteč
Rybičkova 364, 539 73 Skuteč
tel: 469 350 131
tic@skutec.cz

Vydala MAS Železnohorský region ve spolupráci s MAS Hlinecko, MAS Chrudimsko a MAS Skutečsko,Košumbersko a Chrastecko. MAS Železnohorský region, tel: 725 156 016, email mas@zeleznohorsky-region.cz a www.zeleznohorsky-region.cz

Regionální operační program NUTS II Severovýchod
Investice do vaší budoucnosti
Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj

CHRUDIMSKO -HLINECKO

geoturistická místa
1:60 000

MAS Železnohorský region
Geopark Železné hory

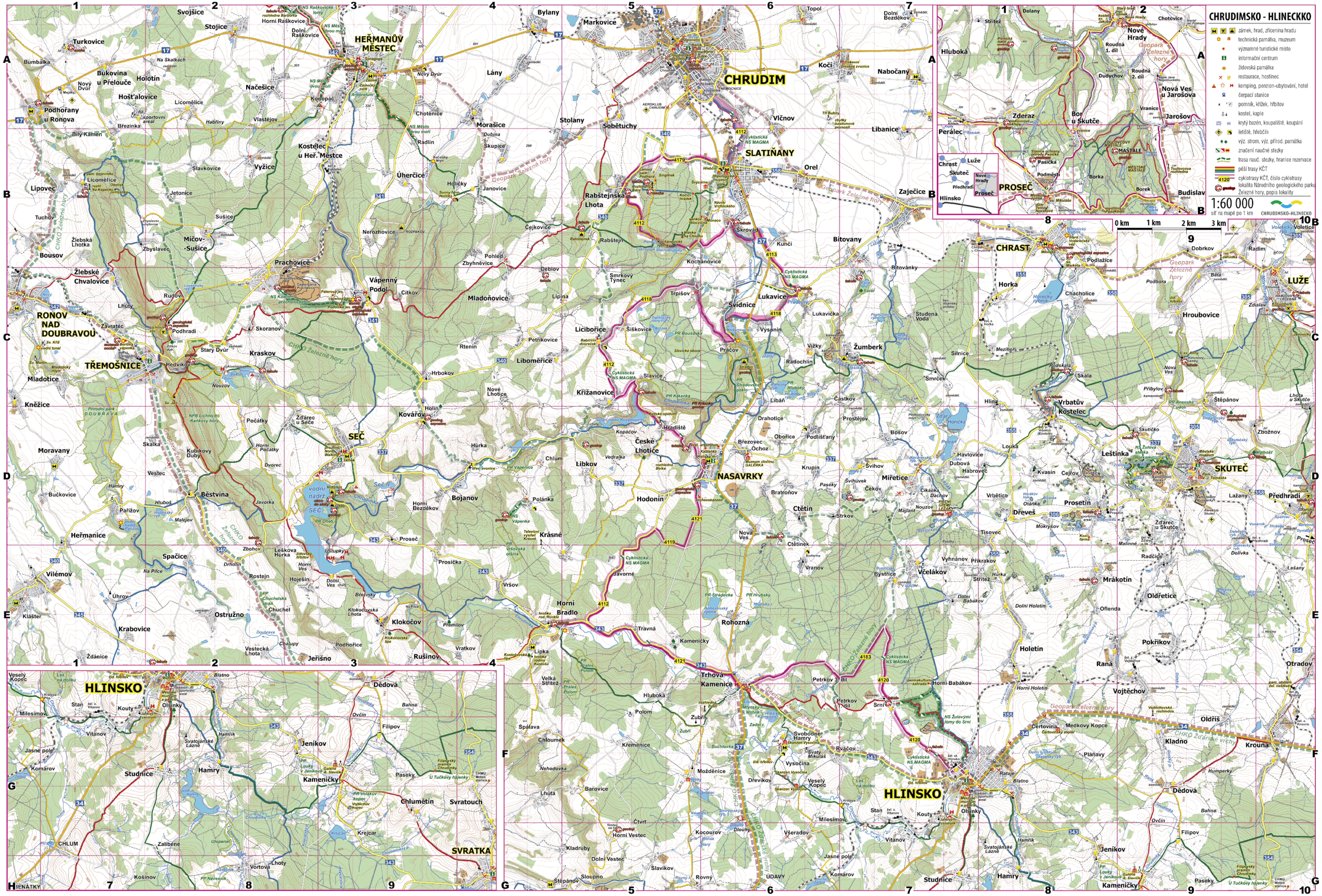
CHRUDIMSKO - HLINECKKO
zámek, hrad, zřícenina hradu
technická památka, muzeum
významné turistické místo
informační centrum
židovská památka
restaurace, hostinec
kemping, penzion-ubytování, hotel
čerpací stanice
pomník, křížek, hřbitov
kostel, kaple
krytý bazén, koupaliště, koupání
letiště, hřebčín
výz. strom, výz. přírod. památka
značení naučné stezky
trasa nauč. stezky, hranice rezervace
pěší trasy KČT
cyklotrasy KČT, číslo cyklotrasy
lokalita Národního geologického parku Železné hory, popis lokality
1:60 000
síť na mapě po 1 km
CHRUDIMSKO-HLINECKO
0 km
1 km
2 km
3 km
CHRUDIM
HEŘMANŮV MĚSTEC
SLATIŇANY
RONOV NAD DOUBRAVOU
TŘEMOŠNICE
SEČ
NASAVRKY
CHRAST
LUŽE
SKUTEČ
PROSEČ
HLINSKO
SVRATKA
Trhová Kamenice
Žumberk
Vrbatův Kostelec
Předhradí
Krouna
Dědová
Studnice
Hamry
Kameničky
Svratouch
Chlumětín
Jeníkov
Prachovice
Vápenný Podol
Bojanov
Kovářov
Horní Bradlo
Krásné
Proseč
Zajíčice
Orel
Vlčnov
Lány
Stolany
Sobětuchy
Rabštejnská Lhota
Lukavice
Svídnice
Míčov-Sušice
Licibořice
Křižanovice
České Lhotice
Hodonín
Rohozná
Hlinsko